

John Endlich
Antiquairs

Introductie

De recente verwerving van een grote particuliere collectie geeft ons reden om ter gelegenheid van PAN 2015 deze catalogus te publiceren. Hierin bieden we een interessant overzicht van wat er in alle belangrijke productiecentra van Nederland gemaakt is.

Een specialiteit van de zilversmeden uit de Friese steden zijn de met volksgebruiken samenhangende voorwerpen zoals knottenkistjes. Het zeskantige model dat wij tonen is een goed voorbeeld van hoe goed zij de kunst van het graveren onder de knie hadden.

Dat veel Hugenoten hun heil in Nederland zochten is te zien aan de fantastische gouden snuifdoos van Jean Saint. Deze doos is tentoongesteld in het Rijksmuseum in 2001 op de tentoonstelling 'Rococo in Nederland'.

De statige Amboina houten theekist met zilveren bussen van de hand van Francois Simons is een huwelijksgeschenk van Koningin Anna Paulowna aan douairière Van der Goltz-des Tombe.

Deze catalogus toont slechts enkele topstukken die wij op de PAN zullen presenteren en wij hopen u dan ook in onze stand te mogen ontvangen om onze hele collectie te bekijken.

Dick Endlich
John Endlich

Haarlem, oktober 2015

Knottendoosje

Leeuwarden, circa 1650 - 1680, Meetserteken: Voet 575

h 6,6 cm, b 6,4 cm, 79 gr

De wanden zijn binnen ovale medaillons gegraveerd met de
gepersonifieerde voorstellingen van de vijf zintuigen,
verbeeld door 5 rijk geklede vrouwen.

De Reuk

De Smaak

Het Gezicht

Het Gevoel

Het Gehoor

Theebus

Amsterdam, 1697, Onbekende meester

h 13,4 cm, b 9,1 cm, d 5,6 cm, 224 gr

Doos met plaquette

Den Haag, 1700, Adriaen van Sanden

h 2,5 cm, Ø 10,6 cm, 192 gr

Mosterdpot

Haarlem, 1721, Cornelis van Dijk

h 12,8 cm, b 8,7 cm, 103 gr

Specerijenset

Den Bosch, 1740 - 1741, Godefridus Leo F. van der Sloot

Strooibus: h. 14,4 cm, b 6,8, d 6,8 cm, Mosterdpot: h. 14,5 cm, b 9, d 6,9 cm

425 gr totaal

Gouden snuifdoos

Amsterdam, 1748, Jean Saint

h 3,4 cm, b 7,4 cm, d 5,6 cm, 143 gr

De voorstelling weergegeven in het deksel is naar een scene uit de Metamorfofen van Ovidius. In hoog reliëf zijn Mercurius, Argos en Io afgebeeld. Mercurius met zijn gevleugelde helm leunt tegen een rotsblok en speelt op zijn fluit om Argos in slaap te fluiten, in zijn andere hand heeft hij het zwaard gereed om Argos te doden. Te zien is hoe Argos zijn slaperig hoofd ondersteunt. Rechts ligt de in een koe veranderde Io. De gouden doos wordt bewaard in het originele etui.

Literatuur:

Rococo in Nederland, Reinier Baarsen e.a., Rijksmuseum 2001, nr. 33, p. 106

Eighteenth century gold boxes of Europe, Kenneth Snowman, Woodbridge 1990, afb. 878, pag. 400

Tentoonstelling:

Amsterdam, Rijksmuseum, *Rococo in Nederland*, 2001-2002, nr. 33

Herkomst:

John Aymer Dalrymple, 13de Earl of Stair

John Endlich Antiquairs

Particuliere collectie

Prijsveer van de Latijnse School

Amsterdam, 1758, Hendrik Hop

l 23,9 cm, b 3,9 cm, 46 gr

Deze prijs, in de vorm van een ganzeveer, werd uitgereikt aan leerlingen van de Latijnse School.

De Latijnse School was een instelling voor jongens waar men leerde lezen, schrijven en redevoeren in het Latijn. De prijsveer werd geschonken aan degene die uitblonk in het vak schoonschrijven. De uitreiking vond plaats in het koor van de Nieuwe Kerk. Het cijfer 6 geeft de klas aan van de leerling aan wie de veer werd geschonken. 1759 is het jaar dat de laatste prijsveren werden uitgedeeld, waarmee een einde kwam aan een lange traditie.

Een van deze laatste laureaten was Matthijs Ooster. Hij was Heer van Meygiffelden in Holstein, koopman en assuradeur te Amsterdam en directeur van de Levantse Handel. Vanaf 1774 is hij 10 jaar schepen van Amsterdam, totdat hij door Stadhouder Willem V uit zijn functie wordt gezet, omdat hij niet oranjezind genoeg was. In 1757 erft hij buitenplaats Hofwerk te Breukelen. In 1781 koopt hij de buitenplaats Zandvliet in Lisse, op de grond waarvan nu de Keukenhof staat.

Een paar cabarets

Middelburg, 1753, Christiaan Rijckert

18,2, 18,2 cm, 503 gr totaal

Tabakspot

Den Bosch, 1777 - 1778, Paulus van Beugen

h 19,0 cm Ø 12,8 cm, 519 gr totaal

Literatuur: A.M. Koldewij, Zilver uit 's-Hertogenbosch 1985, pag. 119

Een dienblad

Groningen, 1766 - 1767, Hieronymus Olfers

h 3,5 cm, b 39,6 cm, d 26,9 cm, 850 gr

Dit blad is een toonbeeld van de chique, ingetogen stijl die ontstond aan het Franse hof van Louis XIV. De decoraties passen in de stijl van Daniël Marot, een uit Frankrijk afkomstige ontwerper die in de eerste decennia van de achttiende eeuw erg populair was in Nederland.

Het gladde vlak gecombineerd met de symmetrische vormen van de randen en de op schelpvormen gebaseerde grepen maken dit ontwerp tijdloos.

Filigrain kistje

Middelburg (?), 1750 - 1800

h 7,3 cm, b 14,0 cm, d 8,5 cm, 321 gr totaal

Literatuur: Beeling I, Nederlands zilver 1600-1813, 1979, pp 258-259.

Vergelijkende literatuur: Zeeuws zilver, de Bree, 1978, nrs. 10 en 153.

Theekist met 2 bussen

Amsterdam, 1788, Cornelis R. Stolting

Theekist: h 8,8 cm, b 13,6 cm, d 8,4 cm

Theebussen: h 6,2 cm, b 6,4 cm, d 6,0 cm

697 gr totaal

Theekist met 2 theebussen

Den Haag, 1792, Francois Simons

Theekist: h 14,2 cm, b 24,7 cm, d 13,0 cm

Theebussen: h 11,2 cm, b 11,0 cm, d 10,3 cm

909 gr totaal

Een rechthoekige amboina houten theekist, waarvan de randen zijn afgebiesd met ebbenhout. De kist bevat twee gladde zilveren theebussen.

Deze kist is het huwelijks geschenk van Koningin Anna Paulowna aan douairière Van der Goltz-des Tombe. Door een bijhorend schrijven weten wij dat de douairière het vervolgens schonk aan Cecile Smissaert de Kock.

Anna Paulowna (1795 – 1865) was als grootvorstin van Rusland en zuster van Tsaar Nicolaas II een gewilde partij in Europa. Zij trouwde in 1816 met Koning Willem II en was van 1840 tot 1849 Koningin der Nederlanden. Jonkvrouwe Hester Catharina Henriette Cecile des Tombe werd geboren in 1821, zij trouwde in 1844 met Willem Jan van der Goltz en stierf in 1892. Cecile de Kock werd geboren in 1847, trouwde 5 mei 1870 met Otto Adriaan Smissaert. Zij overleed in 1893.

John Endlich Antiquairs

Nederlands zilver, goud en objects de vertu

Spekstraat 10
2011 HM Haarlem
The Netherlands

tel: +31 648 278 963
www.johnendlich.nl
info@johnendlich.nl

© John Endlich Antiquairs

John Endlich
Antiquairs

www.johnendlich.nl